

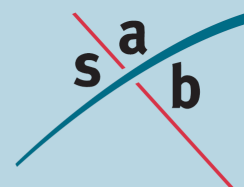
Flora- en faunaraapportage

Brummen, bedrijventerrein Hazenberg

Gemeente Brummen

Datum: 22 december 2009

Projectnummer: 90708

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Leeswijzer	3
1.2	Planomschrijving	4
1.3	Wettelijk kader	6
2	Quick scan flora en fauna	8
2.1	Onderzoeksmethode	8
2.2	Gebiedsbescherming	8
2.3	Soortenbescherming	9
2.4	Conclusie	13
3	Nader veldonderzoek flora en fauna	17
4	Mitigerende maatregelen / Ontheffingsaanvraag	18
5	Voortoets/ Oriënterende habitattoets	19

Bijlagen

Bijlage 1: Gegevens Natuurloket

Bijlage 2: Literatuurlijst

1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

Bij alle ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden dient eerst een onderzoek uitgevoerd te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (*gebiedsbescherming*), de Flora- en faunawet (*soortenbescherming*) en eventuele andere betrokken natuurregeling. Uit dit onderzoek moet blijken of met de ingrepen negatieve effecten op beschermde gebieden en soorten zijn te verwachten en of daarvoor respectievelijk een vergunning of ontheffing is verkregen. In deze flora- en faunarapportage worden de effecten op de aanwezige natuurwaarden besproken. De flora- en faunarapportage is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken

1. **Beschrijving** van beoogde plannen, ligging van plangebied en de gevolgen van de ingrepen voor de huidige situatie en het **wettelijke kader**
2. **Quick scan Flora en fauna**. Deze is gebaseerd op een eenmalige veldverkenning. In deze quick scan zijn op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), de beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde soorten en een eenmalige veldverkenning, uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in en in de directe omgeving van het plangebied. In de quick scan zijn uitspraken gedaan over de effecten van de plannen op nabijgelegen beschermde gebieden en op direct nabij het plangebied voorkomende (vaste rust- of verblijfplaatsen van) strikt beschermde flora en fauna. Hieruit volgt de conclusie of nader veldonderzoek naar strikt beschermde soorten noodzakelijk is en of een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet aan de orde is.
3. Beschrijving van het **nader onderzoek**, indien dit uitgevoerd is. Hierbij wordt ingegaan op de kwalificaties van de onderzoeker(s), de data waarop de veldbezoeken hebben plaatsgevonden, de methode van onderzoeken, specifieke ecologische kenmerken van de soort en uiteraard de resultaten.
4. **Mitigerende maatregelen**. Als uit de resultaten van het nader onderzoek blijkt dat het plangebied in gebruik is door strikt beschermde soorten, dan dienen maatregelen te voorkomen dat de ecologische functionaliteit van het plangebied verminderd. Als SAB het opstellen van deze maatregelen verzorgt, dan worden deze beschreven in dit hoofdstuk. Mocht het opstellen van maatregelen niet afdoende zijn en is een **ontheffingsaanvraag** op ex artikel 75 van de Flora- en faunawet alsnog aan de orde, dan staat deze ook hier.
5. **Voortoets of Oriënterende Habitattoets**. Dit is alleen in het geval wanneer negatieve effecten te verwachten zijn op (instandhoudingsdoelstellingen van) beschermde natuurgebieden. Aan de hand van de Effectenindicator van het Ministerie van LNV wordt een inschatting gemaakt van de mogelijk optredende effecten.

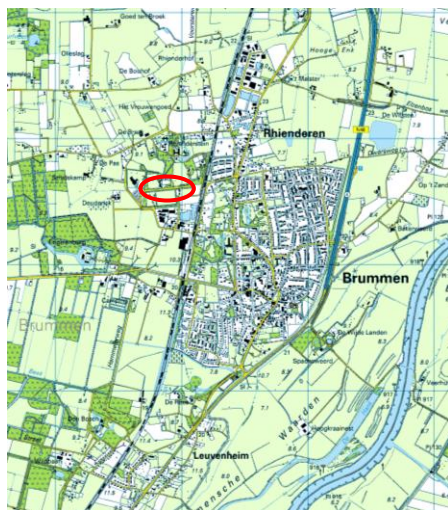
De onderzoeken in deze flora en faunarapportage zijn uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving (zie paragraaf 1.3). Bovendien zijn alle onderzoeken uitgevoerd volgens de door de Gegevens autoriteit Natuur meest recent uitgegeven protocollen.

Gegevens flora en fauna

SAB streeft ernaar alle waarnemingen aan (bijzondere) soorten die verzameld worden tijdens flora- en faunaonderzoeken door te geven aan de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De invoer van gegevens in de NDFF leidt tot een beter overzicht van het voorkomen van (beschermde) soorten en daarmee tot een betere bescherming van deze soorten.

1.2 Planomschrijving

Brummen (gemeente Brummen, provincie Gelderland) ligt ten westen van de IJssel en ten oosten van de Veluwe. Het ligt op de overgang van het hoger gelegen bosrijke gebied van de stuwwal (Veluwe) en de lager gelegen uiterwaarden van de IJssel. De directe omgeving van Brummen wordt gedomineerd door agrarische gronden, met name in het oosten en kleinschalige bosgebieden in het westen. Het plangebied ligt in het westen van Brummen, aan de rand van de bebouwde kom. Directe verbinding met het buitengebied is daarmee aanwezig. Het plangebied wordt begrensd door het sportterrein in het noorden en westen, bedrijventerrein in het oosten en zuidoosten en weidegronden in het zuidwesten. In figuur 1 is de globale begrenzing van het plangebied aangegeven.

Figuur 1: Globale ligging plangebied (luchtfoto Google Earth). De rode omlijning geeft de ligging van het plangebied weer.

Plangebied

Het plangebied betreft een voormalig drietal voetbalvelden die bij de sportclub Brummen hoorden. Sinds 2006 worden deze sportvelden niet meer in gebruik genomen en bestaan nu uit een grasveld, omringt door bomenrijen. De twee meest oostelijk gelegen sportvelden lijken nog gebruikt te worden en worden onderhouden. Deze velden bestaan dan ook uit een kort grasveld. Het westelijke sportveld wordt niet meer gebruikt en heeft daarmee een verruigd karakter.

Ten westen van het verruigde grasveld ligt een kleinschalige bosschage bestaande uit hakhoutbomen. Ondergroei beperkt zicht voornamelijk tot braam. De bosschage vertoont een verstoord en voedselrijk karakter.

Figuur 2: Impressie van het plangebied: verruigd grasveld met bomenrij (links), onderhouden grasveld (rechtsboven) en bosschage in het plangebied (rechtsonder) Foto's: SAB, 2009)

Beoogde ontwikkelingen

In de kern Brummen wordt het sportpark De Hazenberg geherstructureerd. Een gedeelte van de sportvelden is in de zomer van 2006 buiten gebruik geraakt. Nu de gronden hun huidige functie hebben verloren kunnen zij worden aangewend voor de uitbreiding van het lokale bedrijventerrein De Hazenberg. Voor deze ontwikkeling zullen de groene elementen verdwijnen om plaats te maken voor verharding en bebouwing. De toekomstige inrichting van het bedrijventerrein is nog niet bekend, maar er wordt uitgegaan van het feit dat bomenrijen en de bosschage aan de randen van het plangebied behouden blijven. De bomenrij in het centrum zal mogelijk gedeeltelijk worden aangetast. In figuur 3 worden een globale inrichting van de toekomstige situatie weergegeven.

Figuur 3: Globale inrichtingsschets plangebied

1.3 Wettelijk kader

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

1.3.1 Gebiedsbescherming

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebied (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn de al bestaande staatsnatuurmonumenten ook opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

1.3.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te veront-rusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

1. beschermingscategorie 1:

Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op

basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;

2. beschermingscategorie 2:

Voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.

In zo'n gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schade van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;

3. beschermingscategorie 3:

Voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt en het plan een in de wet genoemd belang dient. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

1.3.3 Zorgplicht

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan sloop- grond- of bouwwerkzaamheden wordt gecontroleerd of dat negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

2 Quick scan flora en fauna

2.1 Onderzoeksmethode

Het Natuurloket geeft in het kilometerhok waarbinnen het plangebied en haar invloedsgebied is gelegen (206-456), het voorkomen van beschermde zoogdieren en broedvogels weer (Bijlage 1). Binnen het kilometerhok is bijna geen enkele soortgroep goed onderzocht en het plangebied maar een klein onderdeel uitmaakt van het betreffende kilometerhok. Hierdoor is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar de quick scan vooral te baseren op de biotoopinschatting door een ecooloog van SAB Arnhem B.V.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), De Zoogdieren van Overijssel (Bode *et al.*, 1999), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens, *et al.*, 1997), Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland (Spitse *et al.*, 2007) en diverse websites die de meest recente informatie verschaffen omtrent de verspreiding van soorten. Deze bronnen vermelden soortgegevens op uurhokniveau (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 2 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 2 december 2009 heeft een ecooloog van SAB Arnhem B.V. het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Zowel het tijdstip (buiten het groeiseizoen van planten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter zijn hiervoor niet toereikend. Het éénmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

2.2 Gebiedsbescherming

Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde Natura 2000-gebied Landgoed Brummen ligt op een afstand van 1200 meter. Het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel ligt op ongeveer 1400 meter afstand. Binnen het plangebied wordt geen bedrijvigheid gerealiseerd dat uitstoot van verontreinigende en vermestende stoffen veroorzaakt. Negatieve effecten door verzuring, vermesting of verontreiniging worden dan ook niet verwacht. Op basis van de afstand, kleinschalige ingreep en tussenliggende elementen (woningen, agrarische bedrijven), zijn overige negatieve effecten op beschermde gebieden niet te verwachten.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet in een gebied dat is aangewezen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het dichtstbijzijnde natuurgebied dat is aangewezen als onderdeel van de EHS ligt op een afstand van 250 meter ten zuiden van het plange-

bied. Het gebied is aangewezen als bestaande natuur binnen de EHS. Gezien de kleinschalige ingreep en ligging aan de rand van huidige bebouwing zijn negatieve effecten op de EHS niet te verwachten.

2.3 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn soorten aangetroffen als: Gewone braam (*Rubus fruticosus*), Gestreepte witbol (*Holcus lanatus*), Grote klit (*Arctium lappa*), Gewone paardebloem (*Taraxacum officinale*), Klein kruiskruid (*Senecio vulgaris*), Akkermelkdistel (*Sonchus arvensis*), Smalle weegbree (*Plantago lanceolata*), Kruipende boterbloem (*Ranunculus repens*), Hulst (*Ilex aquifolium*) en Kleine brandnetel (*Urtica urens*). De soorten zijn kenmerkend voor voedselrijke en verstoorde ecosystemen. Van een stabiel ecosysteem is geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Strikt beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 1992) komen in de omgeving van het projectgebied soorten als Egel (*Erinaceus europeus*), Gewone bosspitsmuis (*Sorex araneus*), Huisspitsmuis (*Crocidura russula*), Mol (*Talpa europea*), Vos (*Vulpes vulpes*), Hermelijn (*Mustela erminea*), Bunzing (*Mustela putorius*), Wezel (*Mustela nivalis*), Ree (*Capreolus capreolus*), Woelrat (*Arvicola terrestris*), Rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*), Aardmuis (*Microtus agrestis*), Veldmuis (*Microtus arvalis*), Bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), Haas (*Lepus europeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en de meer strikt beschermde soorten Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), Steenmarter (*Martes foina*), Das (*Meles meles*) en Wild zwijn (*Sus scrofa*) voor.

Algemeen voorkomende soorten

Het plangebied ligt nabij het buitengebied en bosschages zijn aanwezig zowel in als nabij het plangebied. Hierdoor zijn vaste rust- en verblijfsplaatsen van algemeen voorkomende soorten als Egel (*E. europeus*), Huisspitsmuis (*C. russula*), Mol (*T. europea*) en kleine marterachtigen niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfsplaatsen.

Strikt beschermde soorten

Eekhoorn

Tijdens het veldonderzoek zijn geen nestlocaties van de soort aangetroffen. Holtes in bomen die als verblijfsplaatsen voor de soort kunnen dienen zijn ook niet aangetroffen.

Met de plannen zijn negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van de soort niet te verwachten.

Steenmarter

De strikt beschermde Steenmarter komt volgens verspreidingsgegevens ook voor in en/of in de omgeving het plangebied. De Steenmarter is een soort die voorkomt in of nabij grote steden, dorpen en boerenerven, en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Steenmarters hebben hun verblijfplaats in gebouwen en in boomholtes. Binnen het plangebied worden geen gebouwen gesloopt en bomen met holtes zijn niet aanwezig. Vaste rust- en verblijfplaatsen worden niet verwacht in het plangebied. Met de plannen zijn negatieve effecten op steenmarters niet te verwachten.

Das

De Das leeft in een gebied dat bestaat uit een combinatie van bos (huisvesting) en agrarisch gebied (voedsel). Een kleinschalig gevarieerd landschap met graslanden, akkers en bosjes biedt een uitgebreid menu aan voedsel voor deze omnivoor. De bosschage in het plangebied is onderzocht op de aanwezigheid van dassenburchten. Deze zijn niet aangetroffen. Gezien het intensieve gebruik van de directe omgeving van het plangebied, worden burchten ook niet verwacht in het plangebied. Een bewoonde burcht van de Das is wel aanwezig ten noorden van het plangebied, in het bosgebied direct ten noorden van het hoofdspeelveld. Volgens de gemeente Brummen foerageert de Das onder andere in het gebied ten zuiden van de LR Beijnenlaan. Het heeft een vaste looproute langs het hoofdveld van de voetbalvereniging, over de toegangsweg en dan over/langs het oude veld 2. Het plangebied kan hierom dienst doen als foerageergebied voor de Das (bron: gemeente Brummen).

In de directe omgeving van het plangebied zijn alternatieve foerageergebied (leefgebied) aanwezig in de vorm van agrarische- en weidegronden. Gezien de grootte van het plangebied betreft het geen belangrijk foerageergebied, waardoor met het verlies hiervan tevens de bewoonde burcht ongeschikt wordt. Verder wordt de bosschage in het westen van het plangebied niet aangetast. Deze bosschage kan in de toekomstige situatie nog steeds dienst doen als element om zich te verplaatsen naar een foerageergebied ten zuiden van de LR Beijnenlaan. Wel dient de bosschages ten in het westen van het plangebied niet verlicht te worden. Dassen zijn nachtdieren en zijn afhankelijk van donkere situaties. Op basis van bovenstaande worden met de plannen geen ontheffingsplichtige delen van het leefgebied van de Das aangetast. Het plangebied als foerageergebied is niet van belang voor het voortbestaan van de dassenpopulatie. Een territorium van de Das is ongeveer 30 tot 50 hectare groot (www.vzz.nl), het plangebied ongeveer 2,5 hectare groot is. De gunstige staat van instandhouding van de das zal door de voorgenomen werkzaamheden niet in het geding zijn en een ontheffing wordt dan niet noodzakelijk geacht.

Wild zwijn

Wilde zwijnen houden zowel van droge als vochtige biotopen: uitgestrekte loofbossen en gemengde bossen, elzenbroekbos, struweel, rietvelden, moerassen en ouder naaldbos met dichte ondergroei. Ze rusten op droge plaatsen. Gezien het intensieve gebruik van de omgeving van het plangebied, worden verblijfplaatsen van de soort niet verwacht in het plangebied. Wel kunnen de grasvelden dienen als foerageerge-

bied, maar alternatieve foerageergebieden zijn aanwezig nabij het plangebied. Negatieve ontheffingsplichtige effecten worden niet verwacht met de plannen.

Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens (Broekhuizen, 1992; Limpens et al., 1997) komen in de omgeving van het projectgebied Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), Franjestaart (*Myotis nattereri*), Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en Watervleermuis (*Myotis daubentonii*) voor. Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis (*P. pipistrellus*) en Laatvlieger (*E. serotinus*) en boombewonende soorten als Rosse vleermuis (*N. noctula*) en Watervleermuis (*M. daubentonii*). Daarnaast zijn soorten die van beide elementen gebruik maken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de Gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz). Andere soorten als de Rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten en spleten en achter loshangende schors). De Watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende soorten vleermuizen

Gebouwbewonende soorten worden onder andere aangetroffen in spouwmuren, achter gevelbetimmering, op zolders en achter het dakbeschot. Met de plannen worden geen gebouwen gesloopt, hierdoor zijn negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten uit te sluiten.

Boombewonende soorten vleermuizen

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangende schors. Binnen het plangebied zijn geen voor vleermuizen geschikte bomen aangetroffen. De bomen zijn relatief jong en holtes of loshangende schors is niet aanwezig. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen worden niet verwacht in het plangebied.

Vliegroutes

Soorten maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied, daarom kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. De bomenrijen in het oosten, zuiden en westen van het plangebied vormen een doorgaand element. Met de kap van deze bomenrijen worden mogelijke vliegroutes aangetast. Indien de bomen gekapt worden is nader onderzoek noodzakelijk om te bepalen of het een belangrijke vliegroute betreft. Met het gedeeltelijk verdwijnen van de bomenrij in het centrum zal geen belangrijke vliegroute aangetast worden, aangezien alternatieve routes in het oosten en westen aanwezig zijn. Negatieve effecten zijn uit te sluiten als de bomenrijen behouden blijven en als verlichting op deze bomenrij wordt beperkt. Vleermuizen zijn namelijk gevoelig zijn voor verlichting en in de huidige situatie is geen verlichting aanwezig.

Vogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half juli. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Het plangebied met struweel en bomen is geschikt als broedgelegenheid voor veel vogels.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

In het kader van de Flora- en faunawet zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Dit betekent dat nestlocaties van deze soorten het gehele seizoen beschermd zijn. Hierin worden vier categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Tijdens het verkennende veldbezoek zijn de volgende soorten aangetroffen: Zwarte Kraai (*Corvus corone*), Merel (*Turdus merula*), Koolmees (*Parus major*), Ekster (*Pica pica*), Kauw (*Corvus monedula*), Roodborst (*Erithacus rubecula*) en Houtsnip (*Scolopax rusticola*). Op basis van gegevens van de gemeente wordt de Groene specht (*Picus viridis*) regelmatig aangetroffen in het plangebied. Deze soort heeft zijn nestlocatie naar alle waarschijnlijkheid in de omliggende bossen. Geen van de aangetroffen soorten is jaarrond beschermd. Het plangebied kan dienst doen als foerageergebied voor bijvoorbeeld Kerkuil en Steenuil. Beide soorten komen voor in de directe omgeving van het plangebied (www.waarneming.nl). Potentiële nestlocaties zijn niet aangetroffen in het plangebied. Met het verlies van potentieel foerageergebied zal de functionaliteit van een verblijfplaats niet aangetast worden, aangezien alternatieve foerageergebieden in de omgeving aanwezig zijn. Er zijn ook geen sporen of nesten aangetroffen van jaarrond beschermde soorten. Negatieve effecten op jaarrond beschermde soorten worden niet verwacht.

In het plangebied zijn veelvuldig nestlocaties van algemene vogelsoorten aangetroffen (onder anderen Merel, Ekster). Indien de werkzaamheden plaatsvinden buiten het broedseizoen zijn negatieve effecten op vogelsoorten uit te sluiten.

Amfibieën

Stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) verzamelt verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen en publiceert deze jaarlijks op het internet (www.ravon.nl). Volgens RAVON komen in de omgeving van het plangebied amfibieën voor zoals Kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), Gewone pad (*Bufo bufo*), Bruine kikker (*Rana temporaria*), Bastaardkikker (*Rana klepton esculenta*)

en de meer strikt beschermde soorten Kamsalamander (*Triturus cristatus*) en Rugstreeppad (*Bufo calamita*) voor.

Algemene soorten

Algemene soorten, zoals Bruine kikker (*R. temporaria*) en Gewone pad (*B. bufo*), die na de metamorfose op het land naar voedsel gaan zoeken, zijn gezien de binnen het plangebied gelegen biotopen niet uit te sluiten. Deze soorten kunnen grote afstanden afleggen. Omdat de dieren op het land overwinteren, is het ook mogelijk dat er dieren in de winterperiode binnen het plangebied aanwezig zijn. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Strikt beschermde soorten

Rondom het plangebied liggen greppels, die alleen tijdens erg natte periode gevuld zijn met water. Hiermee dienen ze niet als mogelijk voortplantingslocatie voor strikt beschermde amfibieën. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van amfibieën wordt met de plannen niet verwacht.

Reptielen

Reptielen zijn over het algemeen gebonden aan structuurrijke vegetatie, vaak gelegen in weinig verstoorde biotopen. Soorten als Ringslang (*Natrix natrix*) en Levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) kunnen voorkomen in gebieden met een relatief hoge verstoringsgraad. Volgens RAVON is alleen de Levendbarende hagedis (*Z. vivipara*) en Ringslang (*N. natrix*) wel eens in de omgeving waargenomen. Op basis van de binnen het plangebied aanwezige biotopen is het voorkomen van reptielen niet waarschijnlijk. Negatieve effecten op reptielen wordt met de plannen niet verwacht.

Vissen

Binnen het plangebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig. Hierdoor is de aanwezigheid van vissen uit te sluiten.

Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het plangebied voor. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de biotopen.

2.4 Conclusie

In Brummen (gemeente Brummen, provincie Gelderland) is op het voormalige voetbalterrein van sportclub Brummen de uitbreiding van het bedrijventerrein De Hazenberg beoogd. Voordat deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

2.4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden.

Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde Natura 2000-gebied Landgoed Brummen ligt op een afstand van 1200 meter. Het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel ligt op ongeveer 1400 meter afstand. Binnen het plangebied wordt geen bedrijvigheid gerealiseerd dat uitstoot van verontreinigende en vermestende stoffen veroorzaakt. Negatieve effecten door verzuring, vermessing of verontreiniging worden dan ook niet verwacht. Op basis van de afstand, kleinschalige ingreep en tussenliggende elementen (woningen, agrarische bedrijven), zijn overige negatieve effecten op beschermde gebieden niet te verwachten.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet in een gebied dat is aangewezen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het dichtstbijzijnde natuurgebied dat is aangewezen als onderdeel van de EHS ligt op een afstand van 250 meter ten zuiden van het plangebied. Het gebied is aangewezen als bestaande natuur binnen de EHS. Gezien de kleinschalige ingreep en ligging aan de rand van huidige bebouwing zijn negatieve effecten op de EHS niet te verwachten.

2.4.2 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dieren opzettelijk worden verontrust. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. Invloeden die leiden tot een verminderde geschiktheid van het plangebied als bijvoorbeeld foerageergebied zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook de vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten niet langer kunnen functioneren. Door de werkzaamheden kunnen alle aanwezige soorten negatieve effecten ondervinden van de ingreep. Voor de meeste soorten is dit tijdelijk van aard.

Algemene soorten

De meeste van deze soorten zijn beschermd maar vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

Strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten staat vermeld op tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet en is daarmee strikter beschermd. Voor deze soorten geldt dat bij een aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd. Vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten worden niet verwacht binnen het plangebied.

vleermuizen

Wel kunnen de bomenrijen in het oosten, zuiden en westen dienen als belangrijke vliegroute voor vleermuizen. Indien deze bomenrijen behouden blijven, worden negatieve effecten op strikt beschermde soorten niet verwacht. Met de kap van de bovengenoemde bomenrijen worden mogelijk vliegroutes aangetast en is nader onderzoek naar het werkelijke gebruik van deze bomenrijen noodzakelijk.

Das

Ten noorden van het plangebied bevindt zich een bewoonde dassenburcht. Het plangebied kan dienst doen als foerageergebied van de Das. Verder bevindt zich in het plangebied een looproute van de Das naar het zuiden. Indien de bosschage in het westen van het plangebied niet aangetast wordt en verlichting op deze bosschage wordt voorkomen, zijn ontheffingsplichtige negatieve effecten op de Das niet te verwachten.

Overige soorten

Verder kunnen bij de start van werkzaamheden in het broedseizoen, broedende vogels worden verstoord, of hun nesten worden aangetast. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren. Werkzaamheden dienen plaats te vinden buiten het broedseizoen of tijdens het broedseizoen, als broedende vogels binnen en in de directe omgeving van het plangebied uitgesloten kunnen worden.

	<i>Jan.</i>	<i>Feb.</i>	<i>Mrt.</i>	<i>April</i>	<i>Mei</i>	<i>Juni</i>	<i>Juli</i>	<i>Aug.</i>	<i>Sep.</i>	<i>Okt.</i>	<i>Nov.</i>	<i>Dec.</i>
Broedvogels												

Tabel 1: Indicatieve periode uit te voeren werkzaamheden. Groen: aanbevolen periode voor werkzaamheden. Oranje: werkzaamheden mogen uitgevoerd worden mits geen broedgevallen aanwezig zijn.

2.4.3 Nader onderzoek

Uit de quick scan is naar voren gekomen dat de bomenrijen rondom het plangebied mogelijk dienst doen als belangrijke vliegroutes van vleermuizen. Als de bomenrijen gekapt worden is nader onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen noodzakelijk. Onderzoekperiode voor vliegroutes van vleermuizen loopt van eind mei tot en met medio juli. Het gebruik van het plangebied door deze soorten kan door middel van nader onderzoek in beeld worden gebracht zodat het werkelijke effect van de ingreep op (het leefgebied van) daadwerkelijk aanwezige soorten kan worden bepaald. Pas dan kan worden bepaald welke maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de Flora- en faunawet wordt overtreden. Mocht het niet mogelijk zijn om dit te voorkomen, dan is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Een dergelijke ontheffing is alleen onder beperkte omstandigheden verkrijgbaar.

Compenserende en mitigerende maatregelen moeten altijd voorafgaand aan de uitvoering van de beoogde plannen worden gerealiseerd.

2.4.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woningen;
- als er een zolder of vliering wordt aangelegd, zou deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor wordt de zolder mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen;
- het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheems bes- en bloemdragende struiken en planten.

3 Nader veldonderzoek flora en fauna

Noodzaak nader onderzoek

Uit de quick scan is naar voren gekomen dat de bomenrijen rondom het plangebied mogelijk dienst doen als belangrijke vliegroutes van vleermuizen. Als de bomenrijen gekapt worden is nader onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen noodzakelijk. Onderzoekperiode loopt van eind mei - medio juli.

Geen noodzaak nader onderzoek

Als de bomenrijen rondom het plangebied niet worden aangetast dan is nader onderzoek niet noodzakelijk. In dit geval zijn negatieve effecten op vliegroutes niet te verwachten. Verder dient verlichting op deze bomenrij worden beperkt, aangezien vleermuizen gevoelig zijn voor verlichting. In de huidige situatie is geen verlichting aanwezig.

Wel dient met de plannen rekening gehouden te worden met een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet. Deze voorwaarden zijn altijd van toepassing:

- in het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren;
- op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen. Zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

4 Mitigerende maatregelen / Ontheffingsaanvraag

Indien bomenrijen niet gekapt worden en verlichting op de bomenrij beperkt wordt, worden negatieve effecten op belangrijke onderdelen van het leefgebied van strikt beschermde soorten (tabel 2 en 3 soorten) niet verwacht binnen het plangebied. Hierdoor is geen sprake om voor de plannen een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 Flora- en faunawet in te dienen.

5 Voortoets/ Oriënterende habitattoets

Negatieve effecten op gebieden beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn niet te verwachten. Een oriënterende toets wordt niet noodzakelijk geacht.

Bijlage 1: Gegevens Natuurloket

Rapportage voor kilometerhok X:206 / Y:456

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten					1	matig	-	1975-1990
Mossen						goed		1991-1995: (G)
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen					6	redelijk	0%	1992-2007
Zoogdieren (#)	2	5		3	1	slecht	26-50%	1997-2007
Broedvogels			2			slecht	0%	1996-2007
Watervogels						niet	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						matig		1998-2008
Nachtvinders						niet		1980-2008
Libellen						matig		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Bijlage 2: Literatuurlijst

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Spitzen – van der Sluijs, A.M., Willink, G.W., Creemers, R., Ottburg, F.G.W.A., de Boer, R.J., Pfaff, P.M.L., de Wild, W.W., Stronks, D.J., Schröder, R.J.H., de Vos, M.T., Soes, D.M., Frigge, P. & Struijk, R.P.J.H. 2007. Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland. 1985-2005. Stichting RAVON, Nijmegen.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.vogelbescherming.nl

www.minInv.nl